ПОВОДОМ ДЕСЕТЕ ГОДИШЊИЦЕ ОД СМРТИ ДРАГОША КАЛАЈИЋА

# Визионар европске Европе

Човека са таквим знањима и посвећењима нисмо дуго имали и нећемо скоро. Таквог ратника и далековидца. Сневао је о Европи слободних европских народа, заснованој на духовности, култури и етици, дакле потпуно супротној од данашње Европске Уније. О Европи за коју вреди живети и умирати. О усправном човеку и боготражитељу, чувару завета и племениташу, који живи вођен срцем и главом, а не доњом половином тела. Знао је одакле долази и у ком правцу нас гура зло. Разоткривао га је и називао правим именом, циљао у центар. И зло се побунило. То је добар знак: погађао је

Пише: Драган Мраовић

Навршило се десет година од смрти писца, члана Удружења књижевника Србије, браниоца духовног и националног достојанства српског народа, Драгоша Калајића (Београд, 22. фебруар 1943 – Београд, 22. јули 2005), сликара, новинара, издавача Јингера, Еволе, Генона, али и члана Сената Републике Српске и дипломате у Италији. Његов прерани одлазак, последица болести настале од осиромашеног уранијума којим је НАТО бомбардовао Србе у Босни и Херцеговини,  где је он често боравио у то време,

оставио нас је без једног од најбољих српских интелектуалаца и ерудита у новије доба. Био је човек који мисли својом главом, па стога веома нападан или оспораван, али је за умни део српске и велики део међународне јавности, посебно италијанске, био израз тежње нечем узвишеном, традицији и историји, нематеријалном, духовном и вечном, за разлику од данашњег материјалног нихилизма модерног друштва претвореног у европејски кич.

Био је Господин Европљанин, јер је био против Европске уније, али за Европу уједињених нација и држава, коју је сматрао јединим путем ослобађања Европљана од „америчког зла", како је насловио своје две књиге. Говорио је да је његов циљ Европа у којој су на врху духовне и етичке вредности, затим институције, од државе до цркве и војске, снажна национална култура и темељно образовање, без површне болоњске мочваре из које излазе хомокретени. Све то, заједно, било би плодно тло да се развију производња и привреда у најширем смислу, али не у служби глобалног капитала, већ у служби заједнице европских народа и њихове борбе против уништења вековних тековина социјалне правде и националне независности. Замишљао је Европу већу од граница које је наметнула Европска унија. Европу, како је дефинише италијански мислилац Дијего Фузаро, „већу од ЕУ, која је тријумф принципа шпекулативног капитализма и квинтесенција американизма, америчког неолиберализма и срамног укидања социјалних права... и у којој је јединствена европска монета послужила да се једним јединим ударцем избрише сто педесет година социјалних тековина и права постигнутих борбом и синдикалним захтевима..."

Још 1999. Драгош је разоткрио жељу Американаца да створе себи подређену „исламску кичму" од Црног мора до Јадрана, чији је део „зелена трансверзала од Косова и Рашке до Сарајева. Њеном конкретном настанку управо присуствујемо. На свом задњем наступу у Француској 7 указао је на пут ка Русији и завршио говор именом Путин, онда када су Руси били скоро на коленима, па нико није ни претпостављао шта ће они данас значити. Желео је да српски народ једнога дана живи у Европи духовних и етичких вредности, која ће бити велика отаџбина слободних европских народа, у Европи од Париза до Владивостока.

ПРЕПОЗНАВАЊЕ НЕПРИЈАТЕЉА И ПРАВО ИМЕ ЗЛА

Драгош Калајић није пристајао на духовну и националну декаденцију. Непогрешиво је детектовао оно и оне што су опасни по умни и биолошки опстанак српскога народа. Трговати државом за њега је било срамно, злочиначко и безбожничко. Спадао је у умове који знају шта је зло и имају храбрости да га јавно назову злом. Нарочито је указивао на зло које прети српскоме народу. Ма где ишао, био је свој господар. Европски господин, Драгош Калајић, наш часни сугрђанин, колега писац, новинар, сликар, мислио је и говорио тако да никога није остављао равнодушним.

Имао сам и невољну прилику да се опростим од њега, у име УКС, 25. јула 2005, у капели на Новом гробљу, док је Момо Капор том приликом говорио у име њиховог пријатељства. Крај одра су нас слушали, поред осталих, Томислав Николић и Александар Вучић.

Драгош није подносио падање на колена и бестидну сервилност пред било ким. Либерал-капитализам је сматрао злом: „Супротно тврдњама његових духовних очева да такав систем привилегује рад – ми данас видимо на врху пирамиде богатства представнике најцрње економије, лихваре, берзанске шпекуланте, пераче новца, трговце оружјем, људима и наркотицима... Немачка, пак, привилегује интерес националне заједнице, те зато Немци пре сваког помена либералног тржишта напомињу да за Немачку профит није једини циљ, јер држава има дужност да штити националну економију.” Такве ставове су изнели, али после Драгоша, председник ондашње владајуће Социјалдемократске партије Немачке Франц Минтеферинг, његова заменица Уте Фогт, канцелар Герхард Шредер. Та подударност немачких политичара са ставовима из Калајићевог романа *Српска деца царства*, изнетим пре поменутих водећих немачких политичара, није ишла у прилог нашим анационално декларисаним новокомпонованим Европејцима, али су они напали само Калајића да је националиста и десничар.

ИЗНАД ЛЕВИЦЕ И ДЕСНИЦЕ

Шта је стварно био Калајић, левичар или десничар?

Много смо сарађивали, од средине задње деценије прошлог века до краја, наравно и док је он боравио у Риму, нарочито у време док сам био генерални конзул СРЈ (2000–2002). Много је радио на одбрани наше земље. Шпартао је Италијом од севера до југа, путовао је и по осам сати возом ради неког ТВ интервјуа од пола сата у којем је могао да брани српску ствар, па се одмах враћао у Рим, путујући још осам сати у истом дану. Свакодневно је давао интервјуе, писао текстове, учествовао у емисијама разних италијанских медија, укључујући и националну телевизију РАИ. Једном, док је радио при амбасади СРЈ у Ватикану (глупости су приче да је био дипломата у амбасади СРЈ у Риму), дошли су новинари левичарско-комунистичког дневног листа *Либерационе* из Рима. Хтео сам да одем, да не сметам, али је он затражио да присуствујем разговору. Говорио је надахнуто, изразито левичарски да сам се и ја запитао „шта би с овим елитним десничаром”? Пар минута пошто су отишли новинари *Либерациона*, учествовао је уживо у програму Радио Падание, гласила изразито десничарске оријентације. Говорио је као прави ауторитативни десничар. Био сам збуњен. Потом сам га питао: „Не разумем, час говориш као Лењин у октобру, а час као да си крајњи десничар?” Одговорио ми је да га не разумем, јер он не говори ни као десничар, ни као левичар, већ брани Србију, али говори западним левичарима онако како они то могу да схвате, и западним десничарима онако како они то више воле да чују, не мењајући суштину свог исказа да смо под бруталном агресијом.

Другом приликом, у априлу 1999. године, учествовали смо на митингу у Риму који је организовала ондашња Реформисана комунистичка партија Италије, у знак протеста против агресије НАТО, ЕУ и САД на СР Југославију. Говорили смо пред око пет хиљада људи. Дувао је неки хладан ветар. Касније, на врло скромној „партијској вечери”, око стотину присутних, јело се из пластичних тањира и пило из пластичних чаша, послуживали су чланови партије, сала није била ресторанска, а радни столови су за ту прилику били прекривени чаршавима. Били су ту и обавезни шпагети, поред неког јефтиног меса од кунића, ако се добро сећам, и стоног црног вина из ринфузе. Права пролетерска атмосфера. Велико интересовање Италијана да чују истину о „хитлеровској агресији на Југославију”, како сам је крстио у свом говору. Одушевљени аплауз на вест о обарању „невидљивог” Ф-117, коју италијански медији нису пренели, јер су били под цензуром. На крају вечере сви стоје и дижу песницу певајући „Интернационалу”. У једном тренутку Драгош ми каже да је направио грешку и пита ме да ли сам то приметио. Ништа нисам приметио и по мени није било никакве грешке. Он каже: „Па зар ниси видео да су сви они држали подигнуту леву песницу, а ја десну!” Одговорим: „Па то само значи да си ти доследни десничар!”

Одговор на то да ли је био левичар или десничар, дао је касније у своме роману *Српска деца царства*
: „Ја сам и левичар, и десничар, и много шире, а и више од тога; неограничен...”

СНАГА ВИСОКЕ ПРЕПОРУКЕ

Имао сам част да се дуго и често дружим са Драгошем Калајићем, а једно време смо и становали у комшилуку. Одлазио сам код њега, у кућу где је тада живео, на Цераку. Ја сам становао преко пута, на Белим Водама. Дочекивао ме је, најчешће, у тренерци и патикама. Обавезно је свакодневно практиковао неку физичку активност. На зидовима: његове заиста монументалне уметничке слике. Снажне, јасних линија. Са доста плавих боја. Ауторитативне. Уливале су осећај снаге и самопоуздања. Он је већ био и врстан геополитичар, веома познат и цењен по томе у свету, а посебно у Италији. После његове смрти, дневни лист *Ринашита* из Рима, града где је завршио Уметничку академију, посветио му је целих осам средишњих страница.

Природно је било да уђем у празнину коју је оставио, али за коју ми је он дао кључ, јер ме је увео у неке сфере у Италији које су ми омогућиле да почнем тамо где је он морао да стане. То су прво затражили од мене Италијани, дневни лист *Ринашита* и геополитички часопис *Евроазија*.
Такође његовом заслугом, постао сам уредник у нашем геополитичком часопису који се звао *Европа нација*
, а касније само
*Нација*
, чији је главни и одговорни уредник био Бранислав Матић, искусан аутор, са озбиљним књигама на овом плану. Уз њега, оснивачи су били Калајић и Уго Гауденци из Рима, доктор историјских наука, главни уредник италијанског политичког дневника
*Ринашита*
, некадашњи главни уредник италијанског дневника
*Уманита*

, једно од најугледнијих имена италијанске медијске сцене.

Часопис *Европа нација* представио је и друго лице Европе, које садашње политичке олигархије у Србији и Црној Гори крију од својих грађана убеђујући их да је „њихова Европа" једина. Подизање те големе буке о „њиховој Европи" служило је скретању пажње народа са катастрофе коју су те олигархије начиниле спрегом велеиздаје, лоповлука и незнања. А овај геополитички недељник, чији је *spirit us movens* био Драгош Калајић, указивао је на Европу слободних европских народа и држава као једини пут уздизања Европљана из данашње немоћи.

Драгош ме је препоручио италијанском геополитичком часопису *Eurasia* из Парме, уз римски *Лимес* на јпознатијем, где сам, после дуже сарадње, постао и члан његовог Научног одбора, уз светски позната имена као што су Серђо Романо (Италија), Сергеј Н. Бабурин (Русија), Ив Батај (Француска), Вилијам Ендгал (САД), проф. Филип Кели (САД), Луиз Алберто да Виана Мониз Бандеира (Бразил), адмирал Фалко Акаме и генерал Фабио Мини (Италија), Васил Симилеану (Румунија), Алберто Хутшенројтер (Аргентина)... А у редакцији су познати италијански геополитичари, попут Клаудија Мутија и Стефана Вернолеа. Касније ми је врата отворио и београдски *Печат*, за сада једини слободни недељник у Србији, а већ више од деценије ми ту прилику пружају и месечник *Геополитика*, као и црногорски дневник *Дан*. То ми је омогућило да идем даље путем којим ме је повео Драгош Калајић.

НАД КЛОАКОМ СВЕТА

Имао сам част да будем и гост једне двочасовне емисије из његовог серијала *Мон Блан* на тадашњој ТВ „Палма”, провокативног и изузетно гледаног програма. Тема је била национална, поводом изласка мог превода
*Оде народу српском*
Габријела Д’Анунција, први пут у целини објављене у Србији. Д’Анунцио је био један од највећих италијанских песника свих времена и творац најлепшег песничког дела које је икада један странац посветио Србима. Али, био је и веома екстравагантан, херој и провокативан. Тема је лежала обојици.

Међутим, Драгошев телевизијски серијал *Огледало XX века*, сниман по целом свету (Лондон, Рим, Париз, Њујорк...), на тему судбине уметности, на ондашњој ЈРТ, данашњем РТС-у, имао је невероватну гледаност. После тога ниједна телевизијска емисија из културе није достигла такву популарност. Ондашња публика је била мало је рећи изненађена неким надреалистичним и нережираним, али нимало артифицијелним сценама. У Њујорку је Драгош летео хеликоптером над градом и ноншалантно рекао: „Сада се управо налазимо изнад клоаке света. Изнад престонице људске глупости и ружноће!” У Харлему, Драгош је испред зида пуног графита говорио о дегенерацији модерне уметности. Током снимања пришао је неки силеџија и вређао га. Драгош је једним ударцем нокаутирао силеџију, а затим је мирно, као да се ништа није десило, наставио да прича о декаденцији савремене цивилизације.

Једном приликом сам му се похвалио да сам успешно завршио књижевну полемику са неким мојим колегом, познатим књижевним критичарем и књижевником. Очекивао сам похвалу. А онда ме је он питао: „Колики су били ти текстови?” Рекох, све укупно петнаестак куцаних страница. Онда ми он узврати: „Уместо што си одговарао на његове будалаштине, требало је да их игноришеш, да не губиш време, јер си могао, за то време и уместо тога, да напишеш или преведеш две-три паметне странице!”

УСАМЉЕНИ У ГОМИЛИ

Уметност се на западу претворила у занат за производњење снова, уместо да буди људе из света обмана. Наравно, Калајић, иако свестан тога, није одрицао праве вредности Запада, „јер нису сви били тако бесловесни, лакомислени и површни како се могло закључити на основу владајућих појава масовне културе, од покрета деце цвећа до сексуалне револуције". Он уопште није био против Запада, нити против Европске уније коју у Србији наше улизице лажно називају Европом (лажно, јер је она тек економска и војнополитичка организација дела Европе). Био је само против такве Европске уније која је рак рана на здравом европском ткиву. Био је против американизоване Европе, али није био против Америке. Јесте био против америчке спољне политике и претварања свакодневног живота у берзу.

Чувени су Драгошеви „екрани" на сликама (као пројекција будућности), а стекао је међународну славу новом формом хиперреализма. Дружио се са великим уметницима, попут Хенрија Мура или Ђорђа де Кирика. Био је сликар, како каже Дејан Ђорић, који је „испалио хитац из пиштоља у небо не би ли пробудио Бога", али и „највећи светски антимодерниста после Другог светског рата". „Калајићева пост-модерна", додаје Ђорић, „била је ослобођена ондашњег терора нове слике, италијанске трансавангарде и америчког ‚лошег сликарства'. Заиста је понудио нову визију савремене уметности."

На књижевном плану, филозофска усамљеност човека у гомили је велика тема Калајићевих дела, јер је „човек постао усамљен као улично псето", па „ништавност неаутентичне свакидашњице" појачава осећај отуђености. Реални контакт са стварношћу је проблем савременог човека. У књижевним рукописима Драгоша Калајића лебди и дух Жан-Пола Сартра и Ћезара Павезеа. Суморну привлачност самоништења, због мрачњаштва неоколонијалног „раја", побеђује ваљани мотив борбе за спас свога рода. Дакле, алијенацији су подложни само они који имају проблема са кризом свог идентитета и сопственом патологијом. Зато је такозвана „друга Србија" болесна.

Драгош Калајић је нашој књижевној баштини подарио романе високог интелектуалног и књижевног домета, *Последњи Европљани* и *Српска деца царства*, који су писани њему својственим провокативним кôдом. Разоткрио је да су високоопасни по умни и биолошки опстанак људске врсте и цивилизације они којима је ментална мастурбација највиши ниво размишљања, а стерилни анационални однос према својој земљи доказ некаквог „европејства". Његово дело схватиће као утеху они који у њему виде да, ако се не можемо супротставити насиљу зла, бар има оних који знају шта је зло и имају храбрости да га јавно назову злом. Ако га се не можемо отрести, не морамо му бар тепати да нам је са њим пријатно. Зло мора знати да ми знамо да је оно зло. Јер, као што је говорио Сартр: „Знати, то је знати да знаш." Калајић је знао и то је сасуо у лице злу.

Зло се побунило. То је добар знак. Значи да је дело Драгоша Калајића погодило мету.<

Објављено: петак, 28. август 2015, 10:00h